

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 441/2016-7

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. júna 2016 predbežne prerokoval sťažnosť advokáta [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ], vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 35 T 32/2011 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKOVANÉ] o d m i e t a pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 4. januára 2016 doručená sťažnosť advokáta [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“) pre namietané porušenie jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie

jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 35 T 32/2011 (ďalej len „napadnuté konanie“).

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uviedol:

«Na základe: „Opatrenie“ zo dňa 18.01.2011, sp. zn.: OTp/23/2011... má v trestnej veci Okresný súd Žilina ustanovil za obhajcu: [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] ďalej len odsúdený.

Dňa 04.05.2011 sme na Okresnej prokuratúre Žilina uzavreli: „Dohoda o vine a treste“, sp. zn.: 4Pv 23/11-56...

Následne Okresný súd Žilina rozsudkom zo dňa 30.05.2011, sp. zn.: 35T/32/2011 - obvineného odsúdil na trest odňatia slobody. Uvedený rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 30.05.2011.

Následne som na Okresný súd Žilina podal podanie: „Vyúčtovanie odmeny a hotových výdavkov spojených s obhajobou [REDAKOVANÉ], narodený [REDAKOVANÉ], bytom [REDAKOVANÉ]“... Podanie som podal osobne do podateľne okresného súdu dňa 23.12.2011. Okresný súd Žilina o mojom vyúčtovaní doposiaľ nerozhodol.»

Sťažovateľ ďalej v sťažnosti uvádza, že „Skutočnosť je taká, že Okresný súd Žilina o mojom vyúčtovaní za viac ako štyri roky nerozhodol, ani v predmetnej veci neurobil žiadny úkon, čo spôsobilo v tomto konaní značné prietahy.

Sťažnosť na predsedu Okresného súdu Žilina pre prietahy v konaní som nepodal, pretože to nie je potrebné, čo potvrdil Európsky súd pre ľudské práva v rozsudku: Ištvan Ištvanová proti Slovenskej republike... Taktiež poukazujem na rozsudok Európsky súd pre ľudské práva v rozsudku: Komanický proti Slovenskej republike - prietahy a nepodanie sťažnosti predsedovi súdu...

Postupom okresného súdu, predovšetkým jeho nečinnosťou mi vznikla značná škoda, ktorá spočíva predovšetkým v tom, že s peniazmi, ktoré mi dávno patria za predmetné právne služby nemôžem disponovať. Nemôžem za ne zaplatiť odvody do poisťovní, nemôžem za ne načas uhradiť výplatu mojej asistentke, zakúpiť si potrebné veci k podnikaniu a iné.

Za viac ako štyri roky od podania predmetného vyúčtovania na okresný súd, súd o ňom doposiaľ nerozhodol a ani neurobil žiadny úkon.“

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa [REDAKOVANÉ], advokáta, na prerokovanie a rozhodnutie veci bez zbytočných prietáhov upravenej v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a právo na prerokovanie veci v primeranej lehote zaručenej v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené postupom Okresného súdu Žilina v konaní o odmene hotových výdavkov spojených s obhajobou [REDAKOVANÉ] vedenom pod sp. zn. 35 T/32/2011.

3. Okresnému súdu Žilina v konaní o odmene hotových výdavkov spojených s obhajobou [REDAKOVANÉ] vedenom pod sp. zn. 35 T/32/2011 prikazuje konať bez zbytočných prietáhov.

3. Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadosťučinenie vo výške 5 000,- (slovom: päťtisíc EUR), ktoré je Okresný súd Žilina povinný mu vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Ústavný súd je podľa čl. 127 ods. 1 ústavy oprávnený konať o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ktorými namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd upravených buď v ústave, alebo v medzinárodnej zmluve o ľudských právach, pokiaľ o ich ochrane nerozhoduje iný súd.

Predmetom konania pred ústavným súdom je tvrdenie sťažovateľa, že okresný súd svojím postupom v napadnutom konaní tým, že dosiaľ nerozhodol o ním uplatnenom „vyúčtovaní odmeny a hotových výdavkov spojených s obhajobou [REDAKOVANÉ]...“, v trestnej veci vedenej pod sp. zn. 35 T 32/2011 porušil jeho v sťažnosti označené práva.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na použitie ktorých je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Ústavný súd v súlade s princípom subsidiarity svojej právomoci podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde v danej veci skúmal, či sú splnené podmienky na konanie pred ním. V nadväznosti na to ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou vyžaduje, aby v prípadoch sťažností podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, v ktorých je namietané porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov v konaní pred všeobecným súdom, sťažovateľ preukázal aj využitie právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého má právo podľa § 17 ods. 1 zákona Slovenskej národnej rady č. 80/1992 Zb. o sídlach a obvodoch súdov Slovenskej republiky, štátnej správe súdov, vybavovaní sťažností a o voľbách prísediacich (zákon o štátnej správe súdov) v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o štátnej správe súdov“) alebo od 1. apríla 2005 podľa § 3 ods. 7 a § 62 ods. 1 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), t. j. podanie sťažnosti na prietahy v konaní predsedovi príslušného súdu.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05, III. ÚS 401/2008), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky podľa zákona o súdoch, alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde).

Ústavný súd tiež opakovane konštatoval, že podanie sťažnosti na prietahy v konaní podľa § 62 zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 citovaného zákona]. Inak povedané, keďže proti sudcovi všeobecného súdu, ktorý koná so zbytočnými prietahmi, môže predseda okresného súdu iniciovať dokonca aj disciplinárne konanie, sťažnosť na prietahy v zmysle citovaného zákona treba rozhodne považovať za účinný prostriedok nápravy. Okrem toho ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie účinného prostriedku nápravy, ktorý ustanovuje zákon o ústavnom súde, nie je v rozpore ani s príslušnými ustanoveniami dohovoru.

Sťažovateľ v sťažnosti sám uviedol, že nepodal sťažnosť na prietahy v konaní predsedovi okresného súdu z dôvodu, že to podľa jeho názoru nie je potrebné, pretože tento prostriedok ochrany označeného základného práva považuje za neúčinný, pritom poukázal na konkrétne rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva [ďalej aj „ESLP“ (Ištván, Ištvánová proti Slovenskej republike, Komanický proti Slovenskej republike)], podľa ktorých ESLP mal odmietnuť *„podmieňovanie sťažnosti podľa čl. 127 Ústavy SR predchádzajúcou sťažnosťou účastníka na prietahy v konaní predsedovi dotknutého súdu“*.

Ústavný súd sa nestotožňuje s týmto názorom sťažovateľa, pretože z odôvodnenia rozhodnutia ESLP, na ktoré sťažovateľ poukazuje, nevyplýva, že by ESLP považoval sťažnosť predsedovi dotknutého súdu podľa § 62 zákona o súdoch za neefektívny nástroj ochrany označeného základného práva vo všeobecnosti. Skôr z odôvodnenia namietaných rozhodnutí možno vyvodiť záver, že otázku vyčerpania vnútroštátnych prostriedkov nápravy ESLP skúmal s ohľadom na špecifické okolnosti konkrétne prípadu, pričom zároveň konštatoval, že jeho úlohou nebolo rozhodnúť, či vo všeobecnosti

aplikovateľné vnútroštátne právo je v súlade s dohovorom alebo či vnútroštátne právo bolo aplikované vnútroštátnym orgánom správne (odsek 76 rozhodnutia ESLP z 12. júna 2012 vo veci Ištván a Ištvánová proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 30189/07, podobne odsek 73 rozhodnutia z 12. 6. 2012 vo veci Komanický (č. 6) proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 40437/07). V tejto súvislosti je potrebné ďalej poukázať aj na konštatovanie uvedené v odôvodnení označeného rozhodnutia ESLP, že *„podstatnou otázkou nebolo zodpovedanie, či sťažnosť podľa zákona o súdoch je ako taká efektívna v zmysle čl. 35 dohovoru, ale posúdiť či sťažovateľ vyčerpal účinné prostriedky nápravy v zmysle tohto článku dohovoru“* (odsek 77 rozhodnutia z 12. 6. 2012, Ištván a Ištvánová proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 30189/07).

Ústavný súd preto konštatuje, že argumenty sťažovateľa týkajúce sa nevyužitia sťažnosti podľa § 62 zákona o súdoch sú zavádzajúce, účelové a neaplikovateľné na jeho prípad. Európsky súd pre ľudské práva v oboch prípadoch posudzoval vyčerpanie vnútroštátnych prostriedkov nápravy v okolnostiach konkrétneho prípadu (neporovnateľných s prípadom sťažovateľa, čo sa týka dĺžky trvania napadnutého konania) pre účely posúdenia prijateľnosti sťažnosti sťažovateľov v konaní pred ESLP. Z uvedeného dôvodu nie je možné bez ďalšieho stotožňovať podmienky prijateľnosti sťažnosti v konaní pred ESLP a v konaní pred ústavným súdom.

V konaní pred ústavným súdom o sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je pre posudzovanie podmienok prijateľnosti sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, rozhodujúca vnútroštátna úprava, konkrétne § 53 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd vychádzajúc z uvedeného konštatuje, že sťažovateľ nevyužil pred podaním sťažnosti ústavnému súdu účinný právny prostriedok nápravy proti porušovaniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a nepreukázal ani to, že uvedenú podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Uvedené skutočnosti zakladajú dôvod na odmietnutie sťažnosti sťažovateľa pre jej neprípustnosť.

Ústavný súd preto sťažnosť vyhodnotil ako predčasne podanú a podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ju odmietol ako neprípustnú.

Keďže ústavný súd sťažnosť odmietol ako celok, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa.

Ústavný súd nad rámec zdôrazňuje, že sťažovateľ ako osoba s právnickou kvalifikáciou – advokát, po predložení vyúčtovania trov za zastupovanie v trestnej veci vedenej pod sp. zn. 35 T 32/2011 okresnému súdu (osobne podané do podateľne okresného súdu 23. decembra 2011) nevyvinul žiadnu aktivitu smerujúcu k realizácii ním uplatneného práva a bez ďalšieho podal sťažnosť ústavnému súdu, čo nie je akceptovateľné.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na jednu zo základných zásad práva „*vigilantibus iura scripta sunt*“, teda bdelym patrí právo alebo nech si každý stráži svoje práva. Ako už bolo uvedené, sťažovateľ podľa tejto zásady nepostupoval, naopak, bol pri uplatňovaní svojho práva úplne pasívny, resp. nečinný.

Ústavný súd poukazuje na to, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľ v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom všeobecného súdu v označenom konaní dochádza k zbytočným priesťahom, predložil ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. júna 2016